



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

De S. Disma latrone cum Domino crucifixo &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

SURIUS

Abbas
Monasterii
S. Viti
5

110

MARTII XXV.

1. Cor. 1.

Apostolus hic eum mihi, sicut & superius, in quatuor capita distribuat, quia secuti-
us eius expositionem suscipio. Qui factus est, inquit, nobis sapientia, iustitia, sancti-
ficatio, & redemptio. Ad nos quippe veniens, qui eramus in carcere, primo omni-
um tenebras ignorantiae nostrae depulit luce sapientiae suae: deinde per iustitiam,
quae ex fide est, soluit funes peccatorum nostrorum, sanctificans nos in suo corpo-
re, redimens in corporis passione. Dominus enim soluit compeditos, Dominus il-
luminat caecos: sanctificat tabernaculum suum, de manu redimit inimici. Diuidi-
tur & in patientiam, qua peccatores sustinet: in misericordiam, qua penitentes so-
net: in largitatem, qua proficientes exultat: in fortitudinem, qua exaltatos confer-
uat. De hoc secundo quaternario toto hoc aduentu vestrae fraternitati confabula-
tus sum, per fluminum decursionem, & nominum interpretationem, moralia my-
sticis internectens: utrum aliquid digne, vos videritis. Verum non omnia possi-
mus praesenti sermone coartare, fastidium euitantes.

Christus
in Cruce
suiuis ipi
ritualis
quadripa-
ritus.

Ego habeo quatuor capita dulciora prioribus, quae fortassis vestris cordibus sua-
uius complacebunt. Dominus enim noster eleuatus in Cruce, largissimas sangui-
nis vndas a quatuor sui corporis partibus abundantius emisit. Spinis enim pungen-
tibus sanctissimum caput niuea ceruice reflexum, & clauis pedes & manus, & lan-
cea latus eius transfuerberantibus, preciosus sanguis emicuit: cuius ad personam in-
dex transit in patrem, iratus in matrem, in misericordiam virga, captiuitas in cor-
ronam. Christus ergo fons latens & occultus in caelis, fons patens & apertus in ter-
ris. Illic de vtero Patris, hic egreditur de vtero Virginis. Illic viuens terram irrigat
viuentium, hic moriens terram morientium. Illic diuiditur in quaternarium ad-
mirabilem, hic in dulcem. Dulcis Dominus, dulcis Domina, quia ille Deus meus
misericordia mea, haec Domina mea misericordiae porta. Ducat nos mater ad filium,
filia ad patrem, sponsa ad sponsum, qui est benedictus in secula, Amen.

VITA SANCTI LATRONIS CVM DOMINO CRUCIFIXI, PER DIVVM AMBROSIVM EPL.

*scopum Mediolanensem scripta. Est Sermo 44.
in ordine Sermonum eius.*

25. Martij.
Disimas la-
tro, a Chri-
stoveciam
peccatorum
consequi-
tur.



QVONIAM hesterno die de latrone fecimus mentionem,
videamus quis ipse latro sit, qui in Cruce Domino consti-
tuto, non solum peccatorum suorum veniam consequi-
tur, sed etiam paradysi amenitate donatur, ut qui propter
scelera damnatus fuerat ad poenam, propter fidem trans-
ferretur ad gloriam, fueritque illi crux quam pertulit, non
tam supplicij damnatio, quam salutis occasio. In cruce e-
nim positus, Christum Dominum nostrum credidit cru-
cifixum. Et ideo qui consortio passionis vitur, consortio
paradisi condonatur. Beatus enim latro dum supplicium patitur, regnum caeleste
consequitur. Ecce reus dicitur, sicut cui damnari ad tempus expedivit. Non enim
perueniret ad gloriam, si non contraditus esset ad poenam.

Luc. 23.

Eccè quod
lachrymis
& ieiunijs
acquiritur
venia pec-
catorum.

Videamus inquam cur tantorum criminum reus tam cito a saluatore paradi-
sum promeretur, cum alij multorum temporum lachrymis frequentibusque ie-
iunijs vix delictorum suorum veniam consequantur. Magna fratres & multiplex
causa est. Primum quod iste latro deuotione fidei tam repente mutatus est, ut
praesentem poenam despiceret, ac de futura veniam precaretur, & magis crederet
utile sibi esse de aeterno iudicio perere, quam de temporali supplicio postulare.
Reminiscens enim scelerum suorum, & poenitudinem gerens, plus incipit dolere quod
sperat, quam sentire, quod patitur. potuit enim nisi de futuris amplius cogitasset,
qui in Christum semel crediderat, de praesenti magis supplicio deprecari. Deinde
illud ad gratiam eius maioris est meriti, quod Christum in cruce positum credi-
dit: & passio quae alijs scandalum fecit, illi ad fidem profecit. Crucis enim passio
multis scandalum fuit, sicut dicit Apostolus: Nos autem praedicamus Christum
crucifixum: Iudaeis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam. Recte ergo
merc-

1. Cor. 1.

DE SANCTO LATRONE.

III

meretur paradifum, qui crucem Chrifti non putauit effe scandalum, fed virtutem. Dicit enim idem Apoftolus, Ipfis vocatis Iudæis Chriftum Dei virtutem & Dei fapientiam. Rectè planè & Dominus huic donat paradifum, qui quem Iudas Scarioth in hortulo paradifi diftraxerat, hic in crucis patibulo confitetur. Mira res, confitetur latro, quem difcipulus abnegauit. Mira inquam res, latro honorificat patientem, quem Iudas prodidit ofculantem. Ab hoc pacis blandimenta venduntur, ab illo crucis vulnera prædicantur. Ait enim, Memento mei Domine, cum veneris in regno tuo.

Rectè meretur paradifum. Quid obfecro clarius Iohan. 18. Luc. 23.

Hæc eft fidei plena deuotio, vt cum de vulneribus Domini, profluens sanguis cernitur, tunc de poteftate eius venia poftuletur: cum videtur eius humilitas, tunc magis timeatur eius diuinitas: cum morti addictus putatur, tunc Regis illi honorificentia deferatur. Iste enim fidelis latro non credidit morturum, quem annunciat regnaturum: non putat subdendum inferis, quem dominaturum confitetur in celo: non arbitratum eum apud Tartarum detineri, à quo feretiam poftulat liberari. Cernat licet eius hiantia vulnera, fpectet ipfius sanguinem profluentem, Deum tamen credit, quem reum nescit, iustum fateatur, quem non meminit peccatorem. Ait enim illi alteri exprobranti latroni, Nos quidem rectè digna factis recipimus, hic autem nihil mali geflit. Intellexit enim quòd pro alienis peccatis has plagas fufciperet, pro alienis iceleribus hæc vulnera fultineret: & feiuit quòd illa in corpore Chrifti vulnera, non effent Chrifti vulnera, fed latronis: atque idè plus amare cœpit, poftquam in corpore eius sua vulnera recognouit. Ait enim propheta, Quoniam ipfe infirmitates noftas portat, & pro nobis doler. Nos autem exiftimabamus eum effe in dolore, liuore eius nos fanati fumus. Plus ergò in cruce poftus, liuorem eius cernens, latro diligit Deum.

Fides latronis de Chrifto quanta fuerit. Luc. 23.

Efa. 53.

Mira res, plus in cruce latro Chriftum diligit, quàm Iudas dilexit in cœna. Ille per cibum fupplantat magiftrum, hic credit Dominum per dolorem, ficut ait propheta, Qui edebat panes meos, ad ampliauit aduerfùm me fupplantationem. Cognouit igitur hic latro omnem Dei paffionem ex ipfius fieri voluntate, & in pofttate eius effe, vel morti animam tradere, vel ad vitam iterum remeare, ficut ipfe ait, Poteftatem habeo ponendi animam meam, & poteftatem habeo iterum fumè di eam. Vsq; adeò autem illum liberum ab inferni legibus iudicauit, vt etiam fe ab his poſceret liberari.

Ille dicitur dilectio eius. Pfa. 40. Iohan. 10.

ITEM DE SANCTO LATRONE, PER EVNDEM DIVVM AMBROSIVM. EST SER-

mo 45. in ordine, vt fuprà.



Memento, fratres, veſtra dilectio, me dediſſe rationem, cur tantorum criminum inueteratus latro, & ſcelorum fuorum confeſſione damnatus, paradifum in ipſo ſupplicij patibulo potuerit promereri, & tanta fuerit celeritate ſaluatus, vt peccata eius gratia præuenerit antequàm poena, & prius in malis ſuis gloriari cœperit, quàm puniri. Non enim patitur ſupplicium, dum paradifum promeretur. Petro dicitur à Chriſto: Non potes me modò ſequi, ſequeris poſtea. Et huic dicitur: Hodie mecum eris in paradifo. Tanquàm diſcipulus ille differtur, & hic tanquàm ſocius inuitatur. Ille adhuc referuatur ad præmium, etiam ad confortium ille deligitur. Non potes, inquit, me modò ſequi. Impoſſibile eſt Petro ſequi Dominum, etiam facile latroni eſſe cum Domino. Hodie mecum eris in paradifo. Non in aliud differtur tempus, non in diem alterum referuatur. Ipſa hora qua paradifus Deum ſuſcepit ſuſcepit & latronem, vnus paſſus eſt pro ſalute cunctorum, & duobus pariter immortalitatis ianua referatur.

Luc. 23. Iohan. 13.

Sed hanc tantam gloriam latroni fides præſtitit. Fides enim eſt quæ peccata

k 2 coope.

SURIUS

aber
Nobis
RVIII
5

Gratia fi
dei maior
est, quam
delinquit
tium culpa.

Fides la-
trone iusti
cauit.

1. Cor. 2.

Matth. 27.

Latro post
Christum
primus pa-
radisum
intrauit.

Zach. 12.
Matth. 26.
Mar. 14.

Iohan. 18.
Gen. 3.

cooperit, quæ vincit crimina, quæ facit de latronibus innocentes. quanvis enim de-
linquentium grandis culpa sit, fidei tamen maior est gratia. Plus enim credidit
Christo, quam seculo deliquisse: & plenioris est meriti veniam sperasse de Domi-
no, quam culpam contraxisse de mundo. Sicut enim perfidia criminofum fecit
fides perfectit innocentem. Denique ludas postquam fidem perdidit, innocen-
tiam apostolatûs amisit, omnium enim criminum reus factus est, postquam vir-
tutum omnium Dominum denegauit. Sicut ergo sufficit isti ad scelera delensisse
Christum: ita illi sufficit ad innocentiam Domino credidisse. Facit igitur & fides
innocentes latrones, & perfidia Apostolos criminosos.

Magna igitur & perfecta fides in illo latrone fuit. Magna planè est & admirabi-
lis fides, quæ Christum crucifixum glorificari magis credidit quam puniri. In hoc
enim totius forma salutis est. Saluatorem tunc maiestatis Dominum recognoscit,
cùm videtur humilitatis patientia cruciari. Vnde ait Apostolus: Si cognouissent,
nunquam Dominum maiestatis crucifixissent. Hæc inquam perfecta fides est, Chri-
stum in cruce Deum non reum credere. Vnde ille latro iustificatus est, quia salua-
tore in patibulo constituto, ludæis insultantibus, & vel criminosa dicentibus, Li-
bera te ipsum si potes: ille certus de diuinitate eius, & securus de voluntate, se ma-
gis postulat liberari.

Magna inquam fides in illo latrone fuit, & sanctis Apostolis comparanda, nisi
quòd & forte præcesserit: præcessit etenim deuotione, qui præcessit & premio.
Prior enim latro ad paradisum quam apostoli peruenierunt. Denique Petrus Do-
minum sequitur, & iste comitatur. Dominus autem secundum fidem & meritum,
tribuit & remunerationis obsequium. Omnes enim, sicut legimus, in passione
saluatoris discipuli trepidauerunt, omnes eum penè cum traderetur reliquerunt,
factum est sicut scriptum est: Percutiam pastorem, & dispergentur oves gregis.
Denique fidem Petrus nec admonitus potuit custodire, toties lapsus est, quo-
ties nè laberetur admonitus. Et nisi modum quendam terrore denegandi
ei Dominus statuisset, forsitan sæpius interrogatus, sæpius abnegasset. Tãtam enim
trepidationem discipulis intulit passio saluatoris, vt quod Apostolo Christus antè
prædixerat, ancilla destrueret, & magis præualeret ostiaria ad perfidiam, quam A-
postolus ad cautelam.

Non bona ostiaria, quæ Petrum idè in domum sacerdotis includit, vt à fide sal-
uatoris excludat. Malè Adam induxit Eua, malè Petrum introduxit ancilla. Illa ex-
clufit à paradiso, hæc exciufit à Christo. Illa persuasione sua virum deceptit, hæc in-
terrogatione sua Apostolum circumscripsit. Illa ad præuancandum Adam impu-
lit, hæc Petrum compulit ad negandum. Et idem sexus in vtraque ostiariæ officiu
gerens, aut excludit à vita, aut includit ad mortem.

ITEM VITA BEATI LATRONIS

CVM DOMINO CRUCIFIXI, PER D. IOHANNEM

Chrysoftomum scripta. Est homilia eiu dem de cruce & la-
trone, 31. in lib. 35. Familiarum Tomi

secundi.



Crucis Do-
minicæ en-
conium.

ODI ERNA die noster Dominus pependit in
cruce, & nos festiuitatem eius nimia lætitia celebre
mus, vt discamus crucem totius spiritalis gra-
tiationis esse substantiam. Etenim antè ipsum voca-
bulum crucis pœna fuit, sed nunc ad gloriã nun-
cupatur. Antea condemnationis ferebat horrorem,
nunc salutis indicium est. Crux enim nobis totius
beatitudinis causa est. Hæc nos à cæcitate liberauit
erroris, hæc è tenebris reddidit luci, hæc debellatos
quieti sociavit, hæc alienatos Deo coniunxit, longè
constitutos Deo proximos præsentauit, hæc pere-
grinantes ciues ostendit, hæc discordiã amputatio
est, hæc pacis firmamentum, hæc bonorum omniu
abunda largitio. Istius causa nullis angustijs deferri erramus, quia iam nobis campi
mōstrati sunt veritatis. Nec aulis regalib. habitare prohibemur, quia aditus sã vi-
derur

detur inuentus: nec ardentes sagittas diaboli formidamus, quia fontes inuenimus, quibus earum flamma facile possit exingui: ideò viduitate caruimus, quia sponsus expectatus aduenit. Lupum non possumus formidare, bono & diligenti muniti pasture. Ego, inquit, sum pastor bonus. Tyranni impij crudelitate non terremur, man- Iohan. 10.
fueri Regis vestigijs inhaerentes. Hac de causa hodiè gratulamur, quia crucis beneficia memoramus.

Sic & Paulus præcepit propter crucem festiuitatem celebrari: Pascha nostrum 1. Cor. 5.
immolatus est Christus: diem itaque festum celebremus, non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiae, sed in azymis synceritatis & veritatis. Et sic adiunxit causam, quia Pascha nostrum pro nobis immolatus est Christus. Vides crucis intuitu perceptam lætitiã? In cruce enim immolatus est Christus: & vbi immolatio, amputatio peccatorum: vbi amputatio peccatorum, reconciliatio Do- Crux alta-
mini: vbi reconciliatio Domini, ibi festiuitas, & omnis gratulatio. Pascha nostrum re Christi.
pro nobis immolatus est Christus, & immolatus in excelsa cruce: Nouum altare constitutum est, & quia sacrificium nouum, atque omnibus inopinatum: nam ipse & sacrificium fuerat, & sacerdos. Sacrificium secundum carnem, sacerdos secundum spiritum sanctitatis. Idem ipse & offerebat, & offerebatur. Offerebat secundum spiritum, offerebatur secundum carnem. & audi quemadmodum Paulus vtrunq; monstrauit: Omnis, inquit, Pontifex qui de hominibus accipitur, pro hominibus Heb. 7.
statuitur, Vnde necessarium est & istum habere aliquid quod offerat. Vide sacramentum, Ecce ipse se offert. Et alibi ait: Quia Christus semel oblatus multorum abstulit peccata. Ecce hic oblatus est, ibi se obtulit. Vides quemadmodum fuit & sacri Heb. 9.
fium, & sacerdos, & altare crux fuit?

Et quare, inquis, non in templo sacrificium illud proferebatur, sed foras ciuitatem? Vt illud impleretur, quia inter iniquos deputatus est. Et ob quam causam in excelsa ligno, & non sub tecto immolatur? Vt etiam ipsius aëris natura munde- Efa. 53.
tur. Hac de causa in excelsa & non sub tecto, sed sub caelo, vt vniuersus aër in excel- Cur Chri-
so immolatur: ouis à tetro odore mundetur. Sed & terra simile beneficium sentie- stus sub ae-
bat decursi de latere sanguinis stillatione mundata: ideò non sub tecto, non in re, & non
templo Iudaico, nè Iudæi subtraherent sacrificium, & sibi met vendicarent. Nè pu- sub tecto
tates pro illa tantum plebe oblatam, ideò foras ciuitatem, ideò foras muros, crucifixus
vt scias sacrificium esse commune, quod totius terræ oblatio, quod communis sit.
deploratio, non partis, sicut Iudæis consuetudinis fuit. Iudæis etenim ideò ius- Cur Iudæi
sit omnem terram Deus dimittere, & vno in loco sacrificium atque oblationem in templo
celebrare: quia tuac omnis terra immunda fuit fumo, & odore, & alia contami- tantum, sa-
natione polluta, quæ ex sacrificijs gentium super ipsam celebrabantur. Nobis au- crificarint.
tem quoniam Christus adueniens omnem terram emundauit, omnis locus orati-
oni vacat: ideò Paulus cum omni confidentia exhortatur, dicens: Volo ergò ora- 1 Tim. 2.
re viros in omni loco, leuantes manus sanctas. Ecce totus mundus emundatus est. Christiani
elementa purgata sunt, vt vbiq; nobis Deum liceat prædicare, & omnis terra verò omni
sanctior illo loco est, qui illo in tempore prædicabatur sancta sanctorum. Nam ibi loco.
pecus irrationale oblatum, hic spiritale immolatum est: & tanto maius est sacri-
fium, quanto & sanctitas de sacramento præfertur, hac de causa lætitia nostra
cruis est.

Vis quantum nobis præstiterit & aliunde condiscere? Paradisum quinque & eo amplius annorum millibus præclusum hodiè nobis patefecit: hac enim die, hac hora latronem Christus in paradisum introduxit, & eius amoenitates ostendit. Et vno tempore duo beneficia vidimus esse concessa. Vnum, quod paradisus patefec-
tus est: aliud, quod latro in eum meruit introduci. Hodierna dies antiquam nobis patriam reddidit, paternam ciuitatem extendit, domum pristinam redonauit. Ho-
die nanque, ait, mecum eris in paradiso.

Quid ais? Crucifixus es, clauis retineris, & paradisum tam facile polliceris? Vo- lo, inquit, vt in cruce possint omnes meam inuenire virtutem, vt in ligno mea lar-
gitas demonstraretur. Et quoniam crux dedecoris fuerat signum, & apud omnes ignominia putabatur, crucis infamiam mirandis beneficijs decorauit, & ex hoc magis magisque virtus ostenditur. Non enim illo tempore mortuus reddidit lu-
ci, nec mare, fluctusve compescuit, nec minauit expulsiue dæmonia: sed cruce
suspensus, clauis affixus, omnibus subiugatus iniurijs, totus dedecori succumbens
infa-

Paradisus
hodiè refe-
ratur.
Luc. 23.

infamia, insultantium derisione delusus, latronis aduersam mentem valuit commutare, vt ex omni parte eius diuinitas sentiat. Etenim vniuersam terram creaturam, & petras saxaque dirupit, & omnium lapidum infensibilitate animam duriorum ad se traxit, & ad meliora conuertit, & honore summo decorauit. Hoste nanque mecum eris, ait, in paradiso. Et Cherubim custodientibus paradysum, latro ad paradysum inducitur. Sed non mireris, à Domino inuitatur. Sed dicis: Sed ibi framea totius ignis ardore succensa versatur. Sed ipse qui & ignis & ipsius gehennæ, & vitæ mortisque imperium tenet, ingredienti potestatem concessit.

Gen. 3.
Heb. 12.

Et imperatori quidem vel cuiilibet habenti potestatem iniuriosum putatur, si personam vilissimam participem sui actus accipiat: Christo autem nostro, non iniuriæ fuit sacram ingrediendi patriam, facere ingressus sui latronem participem. Nam secum cum perduxit, non confundens calcantibus latronis pedibus paradysum, sed honorem præstans paradiso. Honor etenim loci est, talem Dominum promereri, qui & latronem dignum reddiderit paradiso. Nam & cum publicanos & fornicarios ad cælorum regnum introduxit, non cælorum regnum infamauit, sed etiam magis honoribus ampliauit, ostendens talem Dominum regni esse cælorum, qui & indignas tantum fecit meliorari personas, vt etiam illius dignitatis gloriam mererentur. Nam sicut homines, quibus corpora mendicantia cura est, amplius admiramur, cum agrotos omni spe desolatos arte propria curauerint, & summam reddiderint sanitati: sic & Christum nostrum iustum est admirari donantem vulneribus sanitatem, publicano & meretrici remedium pollicentem, & eis salutem perpetuam largientem, vt & dignos eos cælorum amonitate donaret.

Peccatores post poenitentiam in tantum cælum, non illud infamant, sed decorant.

Sed dicis: Vnde tanta beatitudo latroni? Quid egit tale, vt post crucem paradysum mereatur? Vis eius citius audire virtutem? Quando Petrus cum negauit in terra, latro cum confitebatur in cruce. Et hæc non me ad accusationem beati Petri aliquis dixisse suspicetur, quod longè à mea conscientia sit, sed latronis admirandam volo animam declarare. Primus discipulus puella vilissimam minas tolerare non valuit, & latro suspensus tormenta spernens, vndique populum inspiciens circumstantem, clamantem, ingenti ardentem rabie omnium iniquitatum, furentem, blasphemis inflammantem non timuit, nec crucifixi vilitatem quæ videbatur inspexit, sed ipsius fidei oculis hæc cuncta transiuit: & humilibus spretis cogitationibus, cælorum Dominum exaltatum pure mente cognouit, & ipsius misericordiam in cruce flagitauit, dicens: Memore esto mei Domine in regno tuo.

S. Latronis fides & poenitentia.

Luc. 23.

Nec transitoriè istum prætereamus latronem, neque erubescamus accipere magistram, quem non erubuit noster Dominus primum introducere in paradysum: nec pudeat eius sequi magisterium, qui caelestem conuersationem meruit ante omnes, sed diligenter singula requiramus, vt crucis inueniamus virtutem. Non dixit ad eum, sicut ad Petrum: Veni, sequere me, & faciam te piscatorem hominum: non dixit eum, sicut ad duodecim: Quia sedebitis super duodecim sedes, iudicantes duodecim tribus Israëli: immò nec verbo eum dignum aestimauit, nihil admirationis ostendit. Non mortuos resuscitauit, daemones non fugauit, non mare prostrauit, nullum ei fecit de cælorum regno sermonem, nihil de gehenna locutus est, & ante omnes eius imperium confitetur. Et hæc dicebat alio latrone aduersus eum plura dicente, & sapius insultante. Nam & altera ex parte latro cum eo fuerat crucifixus, vt illud impleatur: Et cum iniquus reputatus est. Nam Iudæi eius famam, gloriamque infamare cupiebant, & ex omni parte captabant, & tendebant vniuersa peruertere: sed vndique veritas præfulgebat, & his aduersantibus augebatur. Insultabat ei igitur alter latro.

Alter latro Domino insultat.

Matth. 26.
Ibidem.

Vidisti latronem & latronem? vterque pender in cruce, vterque furacis vitæ, si milis vtriusque conuersatio, sed non in vtroque mens vna, nec in consensu mens vna perdurat, nec in eis similis dominatur euentus: sed vnus beatitudinem cæli hæreditario iure promeruit, alter ad gehennam mittebatur & poenam. Sicut hesternodie discipuli, & discipulus Iudas & vndecim. Sed illi quidem dicebant: Vbi vis pascemus tibi manducare Pascha? Iste autem prodicionis stimulat ardore, & dicebat: Quid vultis mihi dare, & ego vobis tradam eum? Illi ad diuinorum mysteriorum sese officia præparabant, iste traditionis meditabatur officium. Sic & hic latro vnus

SURIUS

qter
notar
RVIII
5

vnus insultat, alter a dōrat atque veneratur: vnus blasphematur, alter benedicit, & blasphemantem prohibet, dicens: Nec Deum tu times?

Luc. 23.

Vidisti libertatem in cruce, vidisti philosophiam in tormentis; in pœna prudentiam? Quod enim sui memor fuit, quod mente sana vigilabat, clauorum confixione confictus, quis est qui poterit non mirari? Sed iste non solum intra se fuit, sed & suas necessitates prætermittens, aliorum vtilitatem cogitabat, & magister pendebat in cruce, & sanis persuasione alium inuitabat ad vitam, dicens: Nec tu times Deum? Non igitur quod deorsum est adiudicatus inspicias, sed fursum alia sunt iudicia constituta. In terreno namque iudicio & iusti nonnunquam conde-

Eum s. Di
finas latro
arguit.

Psal. 7.

manantur illicitè, & iniusti declinant pœnas, & rei liberantur, & innoxij prægruantur. Aut enim spontè, aut inuiti iudices errare consueuerunt, aut ignoratione iustitiae, aut pecuniarum corruptione, aut iniqua gratia sententiam protulerunt. In caelesti autem iudicio nihil tale esse consuevit. Nam Deus iudex iustus, & iudicium eius vt lux procedit, non habens tenebras nec ignorantiam. Et nē dicat, quia iudicatus deorsum est & condemnatus, caeleste ei iudicium memorat, tribunal istud terribile nominat, & incorruptum, tanquam dicens: Illuc oculos tende, & condemnationis sententiam minimè sustinebis, nec flabis deorsum cum corruptis iudicibus, excipies fursum verum iudicium.

Vidisti philosophiam latronis, vidisti prudentiam, vidisti magistrum? de cruce subito euolauit ad cælum, & in pœna positus caelestis iudicis secreta narrabat, & abundantiam eum persuasionem compescens: Non times, inquit, quia in eodem iudicio sumus, in eadem pœna, in pari discrimine. Nunquid & tu in cruce non es? & cum illum laceras iniurijs, tibi supplicium præparas. Et sicut is qui peccato carnis prægrauatur, si alios peccati accusauerit, semetipsum prius accusat: sic & qui in calamitate est, si alijs calamitates irriserit, sibi prius insultat: quoniam in eodem iudicio sumus: apostolica illi verba monstrabat, euangelicos sermones enarrans, qui dicunt: Nolite iudicare, & non iudicabimini: quia in eodem iudicio sumus. Quid facis latro, defendere eum volens, participem fecisti latroni? Non, inquit, excusor hac suspitione sequenti sermone: & nē communionem participem eum etiam peccati fecisse arbitreris, sequentibus declarauit, dicens: Et nos quidem iuste, digna enim his quæ fecimus, passi sumus. Vidisti plenam confessionem, vidisti latronem in cruce suis renunciaisse peccatis? Dic namque, ait, tu iniquitates tuas prior, vt iustificeris. Nullus impulit, nullus necessitate constrinxit, sed ipse sponte sua peccata publicabat, dicens: Nos quidem iuste, digna enim his quæ fecimus, passi sumus, iste autem nihil tale fecit, & postea ait: Memento mei in regno tuo. Non est ausus dicere memento mei, nisi confessione peccati sarcinam remisisset. Inspice quantum præstat confessio. Confessus est, & paradysum patefecit, & rātam confessus fidutiam meruit, vt regnum post latrocinium postulareret.

Latro de
cruce sub
ito euola
uit ad celiū

Mat. 7.

Luc. 23.
S. Latro
nis confes
so.
Eia. 43.

Vides quantum bonorum nobis materia crux est? Dic mihi, regnum commemoras, quid enim regni vides: clauis, & crux est quod inspicias. Sed ipsa crux, inquit, regnum est, & ideo eum Regem nomino, quia crucifixum inspicis. Imperatorum est pro omnibus mori, & Regis optimi pro communi vtilitate nunquam recusare supplicium. Ipse dixit, quia pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis. Et ideo Imperator bonus animam suam pro his quos regit, offerre festinat. Quoniam igitur animam suam pro nobis posuit, ideo cum Imperatorem voco, Memento mei in regno tuo.

S. Crux
multorū
bonorum
materia
est.

Iohan. 10.

(.)

k 4 ITEM

ITEM DE EODEM SANCTO LATRONE,

PER DIVVM IOHANNEM CHRYSOSTO-

MUM. Est homelia de cruce & latrone, 32. in or-

dine 45. Homeliarum Tomi
secundi.

In die pa-
rasceus fe-
culum est
sanctifica-
tum.

ODIÈ incipiamus charissimi de crucis trophæo prædicare, & honoremus hanc diem, magis autem coronemur, celebrantes hunc diem. Nec enim ex verbis nostris honorificatur crux, sed ex fidei no-stra confessione coronas merebimur crucis. Hodie crux fixa est, & seculum sanctificatum est. Hodie crux fixa est, & damones dispersi sunt. Hodie fratres crux fixa est, & mors subuersa est. Hodie crux vicit, & mors victa est. Hodie diabolus vincit, & homo solutus est, & Deus glorificatus est. Hodie apud Iudæos terra contremuit, & apud nos orbis terræ firmatus est. Hodie apud Iudæos, quia mente audaci contra Deum vadunt, petra scissæ sunt. Hodie ama-

Psal. 14.

bilis Deo pietas vniuersum consuit orbem. Decebat enim quæ pietatis erant coniungi, ea autem quæ infidelitatis disungi, sicut & Dauid dicebat: Disrupti sunt, & non sunt compuncti. Hodie apud Iudæos ab hora sexta vsque ad horam nonam sol obscuratus est. Non enim ferre poterat heri iniuriam creatoris. Retraxit radios suos, ne videret impiorum facinora: non quod deitatem iniuria tangeret, sed quia quæ audaci superbia fiebant, in contumeliam eius reputabantur. Hodie apud Iudæos tenebræ sunt, apud nos autem nox in diem conuersa est. Etenim pietati hoc proprium est, vt in tenebris fulgeat: impietas autem etsi in lumine fuerit, tenebrescit. Fidelibus nox in diem mutatur, infidelibus autem etiam ipsa lux tenebrescit. Et de fidelibus quidem scriptura dicit: Quia tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur. Infideli autem & dies in noctem mutatur, dicente scriptura: Palpabunt sicut cæci parietem, & ambulabunt in meridie sicut in medio noctis.

Pietas sem-
per fulget,
impietas
verò semp
tenebre-
scit.
Psal. 138.
Esa. 59.
Iob. 5.

Hodie Adam eiectus est de paradiso, & hodie latro in paradysum ingreditur. Exijt fur, & introijt fur: exijt præuaricator, & ingressus est latro: exijt contemptor verbi, & introijt confitens verbum: exijt contemnens salutem, & introijt de cruce mercans salutem. Scio & antè me dixisse de latrone, sed habet diuerlas intelligentias Dei sermo. Iste latro de ligno mercatur salutem, hic latro furatur cælestis imperium. Vim facit maiestati, non virtute propria, sed fide vincens. Ipsi Domini vox est: Regnum cælorum vim patitur, & violenti diripiunt illud. In cruce duo latrones, imago Iudæorum & gentilium. Latro qui pœnitet, imaginem obtinet populi ex gentibus congregati, qui prius in errore ambulauerat, & post hoc veritatem agnouit: imaginem verò latro ille obtinet Iudæorum, qui vsque in finem perseuerat latro: & vsq; ad tempus quidem crucis viam malignitatis ierunt, crux autem diuisit vtrunque. Viam namque cæcitatibus & perditionis, qui non crederet, ingressus est: viam autem salutis, qui credidit, ingressus est. Quoniam nouit Dominus viam iustorum, via autem impiorum peribit. Et vide Dei iustum iudicium, vt dicas & tu cum Propheta: Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum. Propter vnum peccatum damnatur Adam, & propter vnam fidei vocem latro saluatur. Vnum peccatum eiecit illum, & vna iustitia introduxit istum: & latro habitator factus est paradisi.

Matt. 11.
Duo latro-
nes tyrum
gerunt lu-
dæorum &
gentium.

Psal. 1.

Psal. 118.
Gen. 3.
Luc. 23.

Nemo ante
latronem
promissio-
nem para-
disi acce-
pit.

O admiranda rerum materies. Nec Abraham data est per vocem repromissio paradisi. Hæreditauit quidem per fidem, repromissionem autem paradisi nemo ante latronem accepit. Hic autem perferatans diligentius verus testamentum, & nouum, nullum ante latronem inuenies repromissionem paradisi meruisse, nõ Abraham, non Isaac, non Iacob, nec Moysen, nec Prophetas, nec Apostolos, sed ante

SURIUS

q. 101
101
RVIII
5

ante omnes reperies latronem. Audi igitur Dominicam vocem: Amen amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. Vocauit quippe Deus Abraham dicens: Exi de terra tua, & de cognatione tua. Et non dixit illi: Hereditatem capies paradisi: sed veni in terram quam monstrauero tibi. Et Isaac quidem typum Christi porrauit, & Iacob colluctatus in figura cum Deo est. Er Moses legem accepit, & per reprobationem audiuit bona terrae manducaturum se esse, si legem Domini Dei sui contempsisset: & nusquam repromissio paradisi ante latronem. Necessarium est ergo querere, cur huic ante alios, & ante tales viros fide dignissimos potissimum repro-missio. Creditur Abraham Deo, sed creditur illi de caelis loquenti, & per sanctos Angelos sermonem proferenti, & de propria autoritate legem danti. Creditur & Elia, sed in gloria consistenti: Vidi enim, inquit, Dominum sedentem super thronum excelsum & eleuatum. Creditur & Ezechiel, sed & ipse Dominum super Cherubim contemplatus est. Crediderunt reliqui Prophetae, sed diuerso modo Dominum gloriae inuentus, sicut videre possibile humana erat natura. Creditur, sicut dixi, & Moses, sed de medio ignis loquenti, & in tuba clangore, & in tonitru: quae & infidelem poterant prouocare. Haec autem dico, non ut sanctis derogem, absit: sed propter eum, qui solus per verbum meruit paradysum. Iste ergo vidit Saluatorem, non super throno regali, non adorari in templo, non loquentem de caelis, non per angelos disponentem: sed in poena sociatum latroni videt in tormentis, & tanquam in gloria adorat. Videt in cruce, & rogat quasi in caelis sedentem: videt condemnatum, & Regem inuocat, dicens: Domine memento mei, cum veneris in regnum tuum. Crucifixum vides, & Regem prae dicas: in ligno pendere cernis, & caelorum regna meditaris?

O admiranda latronis conuersio. Nunquidnam scripturas legisti ab iniquitate non cessans? Nunquidnam prophetas audisti homicidia exercens? Nunquidnam diuinum audisti sermonem, quando ad eadem gladium acuebas? Vnde eruditus es talia philosophari de Christo? Iudaei crucifixerunt, qui nouerunt legem, & Prophetas legerunt: & tu horum ignarus Deum vocas condemnatum, & adoras crucifixum. Quis te erudiuit latro talia de eo dicere? Non me, inquit, lex docuit, sed sol occultans lumen suum. Vidi quidem crucifixum, sed terram motum sensi, & propter patricidas Iudaeos elementa indigna intellexi. Et petra quidem scindebatur, & corda hominum non metuebatur. Scissae sunt petrae, disruptum est velum templi, & Iudaeorum secreta patuerunt. Et hoc velum quidem erat, sed preciosissimum, quod in diebus celeberrimis suspendebatur, preciosissimum valde, de purpura, & bysso, & cocco, & auro, & ferico, & hyacintho contextum: in illo enim tempore crucis, terra mota est, sol fugit, petrae scissae sunt, velum disruptum est, monumenta patuerunt, & sicut gloria domus est, ubi velum pendet, habitante intrinsecus Domino domus, sic ignominia templi est, vnde recessit spiritus sanctus. postquam enim impias in filium Dei intulerunt manus, iniuria Deo facta est, qui habitabat in templo: & ideo recedente Domino, deserta remansit domus, sicut ipse dixit: Ecce relinquetur domus vestra deserta. Egresso Rege gloriae, disrupta sunt symbola regni, aperta sunt monumenta, & surrexerunt mortui, & intrauerunt in sanctam ciuitatem, ut inexcusabilem relinquerent causam, & Domini resurrectio firmaretur.

Si filius Dei es, descende de cruce & credimus tibi. Considera nunc vocem filiorum diaboli, quomodo imitantur vocem paternam. Diabolus dicebat: Si filius Dei es, mitte te deorsum. Et Iudaei dicunt: Si filius Dei es, descende de cruce, & credimus tibi. Pariter crucifigunt latrones, non tanquam inimici latronum, participes enim erant sceleris eorum, sed ut infamarent Dominum suum: quia non sine causa crucifixus sit, sed quasi qui facinorosus inuentus sit. Non tacuit Elia tragediae huius narrationem, dicens: Ob iniquitatem populi ductus est ad mortem, & cum iniquis deputatus est, hoc est, cum latronibus: quibus ideo sociatur ut Christum, ut macularent Domini passionem. Ut sciatis quia non oderant latrones, audi Pilatum dicentem: Quem vultis dimittam vobis, Iesum, an Barrabam? qui propter homicidium in vinculis tenebatur. Et illi dixerunt: Dimitte nobis Barrabam. latrones petierant latronem, Dominum autem crucifixerunt. Non virtute sua vincentes, sed ut dispensationis & prophetiae impleatur voluntas. Dicit illis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? At illi dicebant: Nos non habemus Regem,

Luc. 23.

Gen. 12.

Gen. 22:
& 32.
Exod. 20.

Gen. 15.

Esa. 6.
Ezech. 10.

Exod. 19.

Luc. 23.

Vnde latro edocuit
se confite-
ri Deum.Scisso tem-
pli velo, re-
cessit ab eo
spiritus
sanctus.Mat. 21.
Luc. 13.

Mat. 27.

Matth. 4.
Matth. 27.

Esa. 53.

Iudei socij
latronum.
Iohan. 18.

gem,

gem nisi Casarem. Abnegauerunt Dei regnum, & traditi sunt regno Romanorum: quia quod habuerunt, non intellexerunt. Ideo quod perierunt, acceperunt.

Deut. 32. Coronauerunt crucifixum spinis, obrulerunt ei fel & acetum. Et hac ipsa futura olim prädixerat Moses, dicens. Generatio praua & exasperans hæc Domino retribuiſti? Et qui dederat manna in deserto, huic tu fel offers? & qui de terra tibi delicias produxit, tu illi spineam imponis coronam? Ideo clamat Esaias, dicens: Suffioni vt faceret vnam, fecit autem spinas. Dicunt Iudæi: Sanguis eius super nos, & super filios nostros: illis ad condemnationem, nobis autem ad iustificationem. Sanguis Christi illis ad mortem, nobis verò ad vitam. Non est enim sanguis Christi detritus, sicut in Babylonio igne. Ille scit sanctorum in camino honorare corpora, & Chaldæos comburere: quanto magis sanguis ille preciosissimus scit perdere incredulos, & saluare fideles? Decuit enim splendorem Crucis obscurare infideles, & illuminare credentes: sola enim Christi crux est, quæ dissoluit tenebras, & regnum dæmonum dissipauit, & omnes terrores malignantium abstulit, crux sanctitatem prouidit, crux nobis sol iustitiæ facta est, vt illuminati misericordia eius, glorificemus patrem, & filium, & sanctum spiritum in secula seculorum, Amen.

ITEM VITA SANCTI LATRONIS

CVM DOMINO CRUCIFIXI, PER D. EVSEBIUM E.

misenum scripta. Habetur in opere Homiliarum post eius Sermones de Pascha.

2. Cor. 5.
Cur homi-
ne assum-
pserit
Christus
& passus
sit.



DEVS erat in Christo mundum reconcilians sibi, id est, diuinitas operabatur in corpore, apparebat in fragilitate humanitas, & in virtute maiestas. Ad hoc itaque nobiscum vixit in carne, vt præferret nobis exempla iustitiæ: ad hoc pro nobis mortem subiit, vt conferret munera salutis æternæ. Hominem ad hoc induit, vt erudiret: ad hoc tradidit, vt redimeret: ad hoc resumpsit, vt in Deo sumeret vitam: ad hoc deposuit, vt domaret mortem: ad hoc suscepit, vt vinceret, cui tamen morti præsumptum dominium redditur: quasi seruus quidē succubuit, sed quasi Dominus imperauit. Si quidem nec animam inferni porta, nec corpus tenere potuit sepultura: quæ per illud triduum nequaquam carnem mortali corruptione violabat, qui in inferno sub eadem mora regnum mortis anima omnia destruebat. Quid retribuemus Domino pro muneribus tantæ dignationis?

Esa. 57.
Luc. 22.
Christus
vt iniquos
redimeret
inter eos
reputatus
est.

De plenitudine cælesti in facturam se suam factor exinanuit, figulus in figmentum suum transiit, & Rex cæli homini militauit: Militauit, dixi, crux enim pugnantem indicat, resurrectio triumphantem. A summo cælo egressio eius, & vsq; ad inferni profunda descensio. In vna eademque persona, quam benè manifestantur humana pariter & diuina? Sedem tartari penetraturus, hominem se confessus, dum descenderet: Dominum se prodidit, dum rediret vt redimeret impios. Sicut ait sermo diuinus: Vt redimeret iniquos, inter iniquos reputatus, inter duos quos dextra lauaque legitimus pependisse: iustum confusione & opprobrio crucis tradidit, vt latronem glorificaret. Sed si benè respicimus, non illi soli hoc præstitum deprehendimus. Nam dum tam insignem reum relaxat, dum tanto debitori refundit immanis debiti cautionem, humano generi conscripsit securitatem: vt consolatio & spes fieret totius populi, absolutio vnus desperati, & priuatum donum, in publicum cresceret beneficium.

Vides quid sit peccatorum detestatio & operibus bonis peccatorum iustificat.

Quare indubitanter credendum est, quod latroni illi ad commendationem filii dei suæ, etiam causa spei nostræ & utilitatis accesserit. Immensa enim Dei nostri bonitas libenter tribuit, quæ etiam generaliter profutura prænoscat. Et ideo iuxta fiduciam tantæ clementiæ si quis nostram crimina sua probabili conuersatione damnauerit, & Christum toto corde crediderit, etiam nunc latroni in semetipso ingressum paradisi aperuisse se nouerit. Quantum agit in spe salutis humanæ magnitudo fidei, & altitudo diuitiarum misericordiæ Dei? Ecce hominem sceleribus inuolutum poena misit ad innocentiam, & offensa ad gloriam. Quem salutis culpa perdidit, perditio inuenit, cruciatus absoluit, damnatio consecrauit.

Sed non

SURIUS

ad hoc
vobis
RVIII
5

Sed non sine causa tantum meruit, videamus quo tempore fidelis apparuit. Ecce inter signa atque virtutes attestantibus miraculis, & acclamantibus, ali quoties in discipulis mens iam robusta titubavit: & nunc Christi supplicij quodammodo contradicentibus, in latrone fides nouella conualuit. Sub ipso passionis tempore ab ancilla interrogatus vnus ex discipulis beatus Petrus, peculiarius Christo cognitus, ita respondit: Non noui hominem istum: & iste qui antè non nouerat, exclamat: Memento mei Domine, cum veneris in regnum tuum. Quàm singularis, & quàm stupenda deuotio? Sub illo tempore credit reus, quo negauit electus. Laudabilius hoc itaque in latrone ac magnificentius fuit, quòd hominem additum, & inter extrema deficientem supplicia, Dominum credidit, quàm si inter virtutù opera credidisset: non itaque sine causa tantum meruit.

Aduertamus plenius, quo tempore Dominum confiterur: feruebat impietas persequentium, exultabat impietas blasphemantium, contritio liuoris & vulnera Christum solum hominem demonstrabant, sacrarum manuum in lignum crucis extensio, & reuerenda confixio, quæ condemnabat Adæ & Eux manus ad interdictum ligni cibum, ingemiscenda seculis transgressione, porrectas: hæc inquam confixio, per omnia infirmitatem hominis afferebat. Illis per latus lanceæ tremenda perfusio, quantum offendebat hominem, tantum abscondebat Dominum. A postolis post diuina miracula desperantibus, solus hic non acquiescit scandalo crucis & mortis: solus hic testis est maiestatis, qui socius probatur doloris, & idè adhuc in latrone positus inuisibilem Dominum angelicis iam oculis videt. Illuminauerat credo nascentem fidem latronis iam credentis in Christum propius corporea diuinitas, quæ se largius sub momento illo peragenda redemptionis infuderat.

Videamus autem qualis fuerit ipsa deprecatio contententis: Memento (inquit) mei Domine, cum veneris in regnum tuum. Non dixit, Si Deus es, de presenti supplicio eripe me: sed magis, quia Deus es, de futuro iudicio libera me. Quàm citò eum repleuit sancti spiritus eruditio: per quam futuri examinis diem cogitans, intollerabile probat esse quod meruit: prædicat seculis iudicem, Regem quæ seculorum. Nondum discipulus, & iam magister, atque ex latrone confessor. Memento (inquit) mei, gloriosa voce præsentem temperat cruciatum. Temperat, diximus, quia & si poëna cœperit in latrone, nouo genere consummat in martyre: de ligno crucis clamat, sed iam tempora retributionis absentat.

Videamus quid inter ista respondeat diues & larga Dei bonitas: quæ sicut excedit vota, ita gratiam adiungit ad merita. Hodie, inquit, tanquàm si diceret, Quid me ò fidelis meus comes, & vnicus tanti testis triumphi, quid me tantopere exorandum putas, vt in diem iudicij mei meminerim tui? Quid me ad præsentem retributionem paratum longè dissimulas? quid in futura sæcula fidem in te perfectam fastigas? Hodie mecum eris in paradiso, tanquàm hæreditaria & paterna sede: quæ expulso Adam, quæ expulsis duobus, clausa innumeris populis, te introeunte reserabitur. Ingredere illuc primus, sed ingressu feliciori quam primus. Intra paradysum, nequaquam vltra cum Adam visurus infernum. Nullum illic cibum letalem, nullam iam legem, nullam arborem pertimescas. Ego tibi illic ero victus & vita, & ne fortè verearis nè tibi aliquis hostis in illo beato nemore, nè antiquus ille larrò infidetur, possessio tibi illic, me introducete, firmabitur. Recedat ergo infidelitas, quæ Deum & hominem non recognoscit. Nam sicut diabolus est qui de paradiso expulsi, ita Deus est qui reducit.

Secundùm hæc, charissimi, per omnem gestorum ordinem Deum sub homine agnoscamus operantem. Postus in patibulo velut arbiter in medio damnatorum, negantem repulit, suscipit contententem: hunc deputat regno, illi uti relinquit inferno. Post hæc ergò credamus in maiestate iudicaturum, quem iam in cruce videmus exercere iudicium. Credamus, inquam, Deum vel ex sola virtute patientie, qui dum ab homine cruci & neci traditur, sic quoque homini gloriam pollicetur, qui illas ipsas iniurias & plagas congestas in corpus suum, conuertit in precium nostrum.

Sed & ipsa totius mundi irrationabilis creatura motibus suis Deum loquitur. Nam in media passione Domini Saluatoris caelestia & terrena turbantur, lux cum nocte miscetur, elementa quatuntur, & ab antiquis ministerijs effugantur.

Aperte

Mat. 24

Gen. 3

Discipulis
desperantibus,
latrone
solus fide
conuertat

Cauit legere et intel-
ligere de gra-
tia sub se-
que quæ
tunc adiu-
gitur ad
merita, et
gratia pre-
ueniente
voluntate
nostra te-
quiti fue-
rimus.

In passio-
ne Domini
omnia
elementa
quatuntur

Apertè rerum natura perspicitur commoueri, velut in vindictam authoris sul-
lit armari. Terra ipsa concussa à fundamentis, quasi quæ super Crucem Deum
vix sustineat, tanquam ad scelus proprium contremiscit. Dies refugio lumine,
quomodo potest, sumit lamentum, & fusco tristium tenebrarum habitu, more lu-
gentis induitur. & sicut tota cæli facies Dominicæ natiuitatis gloriam noua luce
testabatur, ita crucis iniuriam nouis tenebris dereffatur. Et quæ durities cordis
humani? Væ eis qui inter ista non credunt. Quandoquidem creatura insensibi-
bilis, quæ recipere non potest credulitatis affectum, dat tunc Deo confessionis ob-
sequium. Et cum pro solo homine Christus mortuus sit, perhibet ei tamen eti-
am pars illa mundi testimonium diuinitatis, ad quam non peruenerunt beneficia
passionis.

Quæ cum ita sint, charissimi, agnoscat homo quantum valeat, & quantum
illum Deus obnoxium faciat, vel natura, vel gratia. Agnoscat homo quantum
ab illo expectet Deus, & quem tanta dignatione habuit charum, quàm velit esse in
conuersatione preciosum. Agnoscat homo quantum valeat, & quantum debe-
at: & dum precium suum cogitat, vilis esse sibi desinat: & potius vicem muneris
Saluatoris ex ipso bono suo, id est, de consuata restituat salute. Custodiamus
ergò sollicitè, quod tanti cruoris commercio Christus redemit. Reus iraque erit,
non parui precij, sed sanguinis Christi, qui violat & commaculat animam, Christi
sanguine & passione mundatum. Blasphemus, homicida, castitatis proditor. Hæc
tria capitaliter occidunt. Contestamur charitati vestrae causas æternorum malo-
rum, blasphemus, homicida, proditor castitatis suæ, expugnator alienæ, id est, qui
legitimum cubile transgreditur, qui extra coniugem suam per mortiferos errat
amplexus, reus erit æternæ mortis, quia vilem in se habuit sanguinem Redempto-
ris: Et quia clamat Apostolus, Neque adulteri, neque rapaces regnum Dei posside-
bunt, abstineamus manus ab alienis, oculos ab aliena. Cauemus ne corpori illius
quod de nostro Christus assumpsit, iniuriam faciamus in nostro corpore: cau-
emus ita peccatis & criminibus vitam ponderare, vt ad nos non respiciat propheta
illa terribilis: Non enim est, inquit, Deus in conspectu eius, polluuntur viæ eius in
omni tempore, auferuntur iudicia tua à facie eius. Irremediabile periculum est, sic
aliquem virijs & cupiditatibus frena relaxare, vt se rationem Deo non meminerit
redditurum: quia puto magna sit iam poena peccati, metum ac memoriam futuri
perdidisse iudicij. Non nobis ita dulcia sunt pauperum spolia, postmodum nimis a-
maricatura. Nihilominus, sicut dictum est, refugiamus alienæ carnis abominanda
contagia, vitæ obscœna inimicæ voluptatis incendia. Hæc qui agit, charissimi,
de stipula ac lignis iniquitatum perpetuos succendit ignes, & nunquam concinnat
vapores. Non tanti est vita, si ad hoc viuat homo, vt in paucis vitæ huius annis con-
sumat æternos, & sub breui sine congreget sibi poenas sine fine mansuras.

Sed, nè fortè, charissimi, aliquem nimis securum faciat aut remissum tam noua
felicitas credulitatis, nè fortè dicat aliquis in corde suo: Non me vsque adeò con-
turbet & cruciet mea conscientia, non me vsque adeò contristet culpabilis vita: vi-
deo sub momento, video sub exiguo spatio latroni crimina sua fuisse donata. Pri-
mùm consideranda est in latrone illo, non solum credulitatis compendiosa deuo-
tio, sed temporis illius sub quo hæc agebantur occasio, quo iustorum legitur titu-
basse perfectio. Deindè autem mihi finem vitæ latronis beatitudinem pollicere?
Immittit Diabolus securitatem, vt inferat perditionem, nec dinumerari possunt
quintos hæc inanis spei vmbra deceperit. Deterreat quæso vos ab hac persuasione
innumerabiles populi, sub tanta securitate nudi & vacui bonis, & malis pleni ex
hac luce prærepti. Quotidiè expauescenda transitus nostri & commigrationis in-
certa hora, quæ & modò vel insperata vel subita sunt, & in æternum remedijs cari-
tura sunt: præueniendus est dies qui præuenire consuevit, ipse se inducet, & de mor-
te sua illudet. Qui hæc cogitat, potest ei extremi temporis indulgentia subuenire.
Non est hoc primum, quia periculossima est in vltimum diem promissa securi-
tas. Deindè stultissimum est, vt causa quæ de necessitatibus agitur æternis, mutabi-
litate vitæ deficientis committatur extremis. Odibile est apud Deum, quando
homo sub fiducia poenitentiae in senectutem reseruatae liberius peccat. Credite, cha-
rissimi, difficile est vt callida simulatio ordinandæ consummationis obtrudere di-
gna sit facultatem, apud illum cordis interpretem, ars non admittitur ad salutem.
Ille autem

Luc. 2.
In natiui-
tate vero
exultant
nouo lu-
mine.

Blasph-
mus homi-
cida & ca-
stitatis pro-
ditor, rei
sunt cor-
poris Do-
mini.
1. Cor. 6.

Psal. 9.

Innumeri
vitæ emen-
dationem
in lenium
differetes
subitanea
& reprobæ
morte præ-
ueniuntur.

SURIUS

q. d. d. d.
Vobis
RVIII
5

Ille autem, de quo locuti sumus, beatus latro, beatus inquam, non iam iuxta viam insidias tendens, sed viam ipsam in Christo tenens, ac vitam prædam subito rapiens, immutato genere, & noua spolia de morte propria reportans: ille nec salustia tempora sciens distulit, nec remedia status sui in momenta vltima infelici fraude posuit, nec redemptionis suæ spem in desperationis nouissimum reseruauit, nec religionem antè, nec Christum sciuit. Quòd si scisset, fuisset forsitan inter Apostolos non postremus in numero, qui prior est factus in regno. Ergò etiam ex hoc in extremo placuit Deo, quia ad consequendam fidem non fuit extrema hora illa, sed prima. Opus est ergò, vt homo quotidiano actu prouideat & procuret bonam consummationem. Opus est vt tota vita nostra talis sit in conuersatione, vt liberari mereamur in fine: vt incessabiliter diem transitus nostri & tempus iudicij cogitantes, nos quoquè cum latrone iugiter proclamemus: Memento mei Domine, cū veneris in regnum tuum.

Pro felici exitu habendo, debet vita nostra virtutibus & sacra cōuersatione ornari.

BEATI PETRI DAMIANI EPISCOPI OSTIENSIS, SERMO DE RESVRRECTIONE

Domini. Habetur octauo Tomo Aloysij.



POST VLA VI Patrem meum, dedit mihi gentes, Al. leluia. Si cōsulamus adiutorium iuris peritorum, primum capituli propositi verbum sic describitur: Postulare, est desiderium suum, vel amici sui, in iure apud eum, qui iurisdictioni præest, exponere, vel alterius desiderio contradicere. Actus iste publicus est, & est officium aduocatorum, qui gloriosa vocis confisi munimine, lapsa erigunt, fatigata reparant, nec minùs prouident humano generi, quàm si clypeis & thoracibus sese, patriamque defendant.

27. Martij. Psal. 2.

In exequendo actu isto attendere debemus, qui postulet, quem, vbi, & quid postulet. Aduocatus postulat iudicè in iure rem suam, vel sibi postulat actione proposita. In negotio præsentis aduocatus est Christus, iudex Deus Pater, & locus iuris patibulum Crucis, res postulata Ecclesia de gentibus, nomen actionis, petitio hæreditatis. Rectè Iesum Christum dicimus aduocatum. Vndè Iohannes: Si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem Dominum Iesum Christum: ipse est propitiatio pro peccatis nostris. Aduocatus iste apud Patrem desiderium suum exposuit, quando pro salute humani generis oblatus est, quia ipse voluit. Desiderium eius est salus nostra, quam in cruce sitiens vsque in finem suos legitur dilexisse. Sed & hoc desiderium amicorum fuit, quibus dixit: Iam non dicam vos seruos, sed amicos, quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos, quia omnia, quæ audiui à Patre meo, nota feci vobis. Itè, Maiorem charitatem nemo habet, quàm vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Conuenienter Patrem postulat, qui semper exauditus est. Nam & vulgò & vulgariter dicitur: Securus vadit ad placitum, qui patrem habet iudicem. De eo nanque Pater dixit: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui. Nam cùm Filius eiusdem substantiæ sit cum Patre, in natura quidem humana, quam sibi personaliter vniuit, postulat pro nobis, vel allegat propitiū iudicem, & propositi sui desiderij nobis fructum reportat. Nec incongruè Patrem dicimus, cū in persona Filij Propheta dicat: Iudica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me. Et ipse filius: Non quæro gloriam meam, est qui quærat, & iudicet.

Iesus Christus apud Patrem noster est aduocatus. I. Iohan. 2.

Iohan. 17. Iohan. 15.

Mat. 3 & 17

Psal. 34. Iohan. 8.

In plerisque sacra scripturæ locis ordo qui dem iudiciorum ab ipso Deo institui videtur, & seruari. Quidam vir simplex & rectus, ac timens Deum, cū expleto officio matutino, egrederetur ecclesia, & à discipulis rogaretur: Quid audisti in ecclesia, Pater? respondit: Quatuor audiui, sex notavi. Subtilis plane responsio fuit, & fidelis. Quatuor nanque versiculos Psalmi decimioctauo audierat, scilicet, Lex Domini immaculata, conuertens animas, & tres alios, qui sequuntur, in quibus sex notantur, quæ sunt: lex, testimonium, iustitia, præceptum, timor, iudicia. In his partim personæ, quæ in iure sunt necessariae, partim actus eorum exprimitur. Nam & Dominus, qui iudex est, & lex, secundum quam iudicatur: & officium testium sub hoc nomine testimonium, actoris quoque & rei merita per hoc nomen

Sex sunt, quæ de Domino iudice prædicantur.

iustitiæ